

Sena tajba sa issa għall-għasafar li jbejtu f'Malta!

Open day speċjali fir-Riserva Naturali tal-Għadira biex il-pubbliku jkun jista' jara l-frieħ tal-Fras-servjenti

Sa issa l-2019 kienet sena tajba għall-għasafar li jbejtu f'Malta b'għadd ta' speċi differenti osservati jbejtu b'suċċess kemm fir-riservi naturali ta' BirdLife Malta kif ukoll f'postijiet differenti madwar il-Gżejjer Maltin.

Għasafar li bejtu fir-riservi tagħna

Ir-riservi tagħna jipprovdu l-ħabitati vitali fejn ibejtu l-għasafar, ħabitati li joffru mhux biss l-ikel meħtiegħ għal dawn l-għasafar u l-frieħ tagħhom, imma anke kenn u protezzjoni mill-perikli u t-tfixkil mill-bniedem.

Bla dubju li l-ispeċi sinonima ma' dan il-perjodu tal-bejta fir-Riservi Naturali tal-Għadira, jibqa' l-Fras-servjent. Aktar kmieni dan ix-xahar faqqsu l-frieħ ta' żewg pari Fras-servjenti li kellhom erbat ifrieħ kull wieħed. L-għasafar adulti setgħu jiġu osservati jiprotegħu liż-żgħar tagħhom bil-metodu li huwa karatteristiku ta' dawn l-għasafar li ma jiddejuq xejn ikeċċu għasafar oħrajn li jqisuhom bħala theddida għall-frieħ, saħanistra għasafar ferm ikbar fid-daqs. Dawn l-għasafar eleganti ilhom ibejtu fir-riserva tagħna fil-Mellieħa – bl-eċċezzjoni ta' xi snin partikolari – għal dawn l-aħħar disa' snin, mill-2011. Wara li fir-rebbiegħa tas-sena l-oħra ma bejtux, is-suċċess doppju ta' din is-sena bi tmint ifrieħ kien wieħed li lqajnieh b'sodisfazzjon.

Suċċess ieħor importanti rreġistrat fl-Għadira din is-sena kien dak tal-Monakelli li għal sena oħra wkoll reġgħu bejtu fir-riserva. Ir-riserva ospitat żewg pari li bejtu b'suċċess din ir-rebbiegħa u li kull wieħed minnhom kellu tlett ifrieħ. Aktar minn hekk, qed nistennew aktar frieħ hekk kif par minnhom reġa' bejjet għat-tieni darba. Il-Monakella bejtet l-ewwel darba fl-Għadira fl-1995.

Filwaqt li r-riservi tagħna bħalissa jinsabu magħluqin għall-btajjel tas-sajf, BirdLife Malta ħasset li kellha taqsam mal-pubbliku l-ispettaklu meraviljuż tan-natura li qed jipprovdu dawn il-familji godda ta' għasafar, u għalhekk se tkun qed torganizza [open day speċjali](#) nhar is-Sibt li ġej 29 ta' Ġunju 2019. L-

Għadira se tkun miftuħa bejn is-07:00 u l-10:00 bid-dħul ikun b'xejn u mingħajr il-ħtieġa li wieħed jibbukkja. Membri tal-istaff ta' BirdLife Malta se jkunu fuq il-post biex jispjegaw dwar l-ispeċi li jbejtu fir-riserva u jdawru lill-pubbliku mal-post.

Fl-aħħar xhur u ġimgħat ir-riservi laqgħu familji oħra godda ta' għasafar li ġew iffurmati fost l-oħrajn b'bejtiet tal-Bufula Sewda u l-Bufula tal-Għollieq, tal-Gallozz Iswed, tal-Ġaħgaħ u tal-Gamiema tal-Kullar.

Fir-Riserva Naturali tas-Salina, fejn għadna għaddejjin b'xogħlijiet ta' restawr tal-ħabitat wara li s-sit għadda f'idejn BirdLife Malta, kellna żewġ pari [Glalez Suwed](#) li bejtu darbtejn b'suċċess sa mill-bidu ta' Jannar. Kemm il-Ġaħgaħ kif ukoll l-Għasfur tal-Bejt kienu nnutati jbejtu kemm fil-ħitan tas-salini kif ukoll fil-bejtiet artifiċjali (nest boxes) li twaħħlu fil-post. Ir-riserva ospitat ukoll ammont sostanzjali ta' buful ta' speċi differenti: il-Bufula Sewda, il-Bufula tal-Għollieq u anke l-Bufula tal-Imrewħa.

Tajr tal-priża osservat ibejjet madwar it-tliet gzejjer prinċipali

Din is-sena kellna wkoll għadd ta' rekords sinifikanti għal għasafar tal-priża li bejtu fuq it-tliet gzejjer prinċipali (Malta, Għawdex u Kemmuna), li huwa xhieda ta' x'potenzjal għandhom il-Gzejjer Maltin biex jattiraw lura numru ta' speċi minn dawn biex ibejtu.

Il-Bies kien innutat ibejjet għal darba oħra tul l-irdumijiet tan-Nofsinhar ta' Malta. Numru ta' frieħ tal-Bies dehru jittajru fl-inħawi lejn nofs Mejju.

L-Ispanjulett ukoll bejjet f'zewġ postijiet differenti f'Għawdex, bil-frieħ osservati jtajru tul l-ewwel ġimgħa ta' Ġunju.

Il-Kokka tax-Xagħri wkoll bejtet b'suċċess fuq Kemmuna fejn kien osservat par. Il-frieħ li kienu għadhom kif tajru mill-bejta kienu nnutati fl-14 ta' Mejju. Din hija t-tieni darba fl-aħħar snin li dan l-għasfur bejjet b'suċċess fuq il-gżira.

Rekords ta' għasafar oħrajn

Għall-Huttaf din kienet sena rekord, għall-inqas f'Għawdex fejn birdwatchers ta' BirdLife Malta osservaw xejn inqas minn 32 par ibejtu fi rħula differenti. Dawn il-bejtiet kollha għadhom qed jiġu ssorveljati fuq bażi regolari. Is-siti fejn bejjet dan l-għasfur jinsabu fix-Xewkija, Ta' Kerċem, l-Għarb, Ta' Sannat, l-Għasri, in-Nadur u l-Belt Victoria.

Tentattiv ieħor suċċess li ġie rreġistrat din is-sena kien dak tal-isturnell fejn kellna par anomalu li bejjet. Sturnell Iswed mara u Sturnell raġel irnexxielhom jiffurmaw familja u għażlu lil Kemmuna biex ibejtu. L-Isturnell

Iswed hu speċi rari għall-Gżejjer Maltin u l-aħħar darba li deher dan l-għasfur kien f'Ottubru tal-1947!

Imbagħad kien hemm numru ta' għasafar oħra li nassoċjaw mal-ilma li wkoll bejtu bis-saħħa tal-ammont abbondanti ta' xita li kellna din is-sena. F'Għajn Riġana u ċ-Chadwick Lakes kienu osservati għadd sostanzjali minn dawn. Il-preżenza fost l-oħrajn ta' speċi bħall-Bufula tal-Qasab u l-Gallozz Iswed f'dawn il-postijiet turi kemm hu meħtieġ b'mod urgenti li jiġu mħarsa dawn l-inħawi b'bijodiversità rikka li però għadhom milquta mill-impatt tal-kaċċa. Kieku kellhom jiġu mħarsa bħala santwarji tal-għasafar, dawn iz-zoni kapaci jagħtuna aktar għasafar li jbejtu b'suċċess bħalma huma r-Russett tas-Siġar u glalez oħra.

Dawn ir-rekords u osservazzjonijiet jirrapprezentaw ħafna xogħol li jwettqu ornitologi u entużjasti tal-għasafar ta' BirdLife Malta li jqattgħu sigħat twal fil-kampanja jieħdu n-noti u jirregistraw dawn is-sejbiet.

In-natura tiffjorixxi jekk ma tiġix imfixkla

F'kummenti dwar l-istaġun tal-bejta ta' din is-sena, il-Conservation Manager ta' BirdLife Malta Nicholas Barbara qal li kull fejn ma tiġix imfixkla, in-natura tiffjorixxi u dawn l-osservazzjonijiet ta' għasafar li jbejtu f'Malta huma xhieda ċara ta' dan. Hu zied jgħid li biex dawn is-suċċessi jkomplu jirrepetu ruħhom irridu niżguraw li s-siti Natura 2000 jiġu mmaniġġjati kif suppost (billi pereżempju jingħataw lil NGOs biex imexxuhom), aktar postijiet bħal dawn iridu jiġu ddikjarati bħala santwarji tal-għasafar fejn ma tkunx permessa l-kaċċa, u fuq kollox irridu naraw li l-illegalitajiet tal-kaċċa jiġu infurzati kif suppost skont il-liġi. Apparti dan kollu, jibqa' kruċjali li nkomplu nqajmu kuxjenza u nedukaw lill-pubbliku biex japprezza dawn is-suċċessi.

Fuq l-istess linji kkummenta n-Nature Reserves Manager ta' BirdLife Malta Mark Gauci li tenna li dan kollu juri li jekk ikollhom il-ħabitat adattat u jingħataw il-protezzjoni meħtieġa, l-għasafar ibejtu f'Malta u prova ta' dan, sena wara l-oħra, jagħtuhielna r-riservi naturali mmexxija minn BirdLife Malta. "Aħna nħarsu 'l quddiem biex inkomplu x-xogħol tagħna fir-rigward tal-immaniġġjar u r-restawr tal-ħabitat bl-iskop li nattiraw aktar speċi li jbejtu fil-Gżejjer Maltin," sostna.

Ir-rati ta' suċċess tal-għasafar li jtejbu f'Malta jistgħu jiżdiedu biss jekk il-gvern verament jifhem xi jfissru l-prinċipji tal-konservazzjoni. L-aktar mod loġiku kif taċċerta li l-għasafar ibejtu f'Malta mingħajr ostakli, u li n-numru tagħhom ikompli jikber, hu billi tħares il-postijiet fejn ibejtu u tiżura li dan il-ħabitat ikun protett matul l-istaġun tal-bejta. Deċiżjonijiet bħal dik li ħa l-Gvern dan l-aħħar fir-rigward tal-[liġijiet tal-kaċċa għall-Fenek Selvaġġ](#) iservu biss biex ifixklu dan il-proċess għax id-dati tal-istaġun tal-kaċċa tal-fenek

jaħbtu direttament mal-istagun tal-bejta tal-għasafar. Il-kaċċa għall-fenek bejn Ġunju u Awwissu għandha tkun permessa biss bl-użu tal-klieb tal-kaċċa u n-nemes, u mhux bis-snieter.

Għasafar bħar-Rundun u r-Rundun Kannelli, il-Gamiema u l-Gamiema tal-Kullar, il-Gallozz Iswed, is-Summiema u għasafar kbar oħra bħall-Ispanjulett u l-Bies kollha jistgħu jiġu affettwati f'sitwazzjoni fejn kaċċaturi armati bis-senter jiħallew iduru mingħajr xkiel fil-kampanja fejn jistgħu liberament jispraw fuq dan it-tajr protett bl-iskuża li jinsabu għall-kaċċa tal-fenek.

TMIEM

Għal aktar informazzjoni, ikkuntattja lil:

Nathaniel Attard

BirdLife Malta Communications Manager

Tel: 2134 7645/6 Ext. 512

Cell: 9947 4705

Email: nathaniel.attard@birdlifemalta.org

Nizzel ir-ritratti minn hawn: <https://we.tl/t-8RtNMUOr6G>

1. Fras-servjent adult mal-frieħ (Ritratt ta' Aron Tanti)
2. Ferħ ta' Fras-servjent fl-Għadira (Ritratt ta' Aron Tanti)
3. Ferħ tal-Fras-servjent (Ritratt ta' Aron Tanti)
4. Frieħ tal-Fras-servjent (Ritratt ta' Aron Tanti)
5. Monakella adult (Ritratt ta' Aron Tanti)
6. Ferħ ta' Monakella (Ritratt ta' Aron Tanti)
7. Frieħ tal-Huttaf f'Għawdex (Ritratt ta' Adin Vella)
8. Huttaf fil-bejta (Ritratt ta' Adin Vella)
9. Frieħ tal-Ispanjulett (Ritratt ta' Denis Cachia)
10. Rundun (Ritratt ta' Aron Tanti)
11. Sturnell Iswed mara fuq Kemmuna (Ritratt ta' Ray Galea)
12. Sturnell raġel qrib il-bejta f'Kemmuna (Ritratt ta' Ray Galea)
13. Ferħ tal-Kokka tax-Xagħri fuq Kemmuna (Ritratt ta' Michael Zerafa)
14. Għasfur tal-Bejt jitma' l-ferħ (Ritratt ta' Aron Tanti)
15. Ferħ ta' Għasfur tal-Bejt (Ritratt ta' Aron Tanti)
16. Għasfur tal-Bejt raġel adult (Ritratt ta' Aron Tanti)
17. Ferħ ta' Ġaħgħ (Ritratt ta' Aron Tanti)
18. Bufula Sewda (Ritratt ta' Aron Tanti)
19. Bufula tal-Imrewħa (Ritratt ta' Aron Tanti)